

za vstopnino? Dijaki so napenjali vse svoje moči, da bi Vam priredili podučljiv in vesel večer, a Vi farani, katerim na ljubo se je vse godilo, zavrgli ste njih ponudbo, ponudbo svojih sinov ter bratov in tovarišev, ki si bistrijo um po šolah v slavo in čast vašo in vse slovenske domovine!

A rekli bodete, ta denar, katerega naberete pri takih prilikah, zleti kmalu potem s sladkim vincem po dijaških grlih. Temu pa ni taka; da se prepričate o neresnici te trditve, prosim vas, Jurjevcane, da pojedete v kar največjem številu k zborovanju vašega bralnega društva; tam bodete slišali, da se je vsak novčič, katerega smo dobili pri veselici, obrnil društvu v korist; upoštevati pa seveda morate obilne stroške, ki so v zvezi s prireditvijo veselice — vabila, koleki, oder! Pojdite torej, dragi Jurjevcane, k zborovanju, videli bodete, da domači dijaki nimajo za svoj trud ničesar, kakor sladko zavest, da so morebiti kaj koristili vrlim svojim rojakom ter s tem celemu slovenskemu narodu. Torej na svidenje v jesen! J.

Cerkvene zadeve.

Ob grobu vrlega Slovenca.

Milo in tužno so doneli dne 29. prosinca t. l. vbrani št. Jernejski zvonovi v zadnjo čast možu, kateri zasluži nekaj vrstic v spomin v »Slov. Gospodarju«. Ta mož, na široko znan, bil je Matej Jurše, kmet v Ličenci, kateri je po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl že v precej visoki starosti. Ranjki je bil pobožen in veren kristjan, ter iskren narodnjak; lepšale so ga lastnosti, ki so Bogu ljube, a dandanes redke. Gospodaril je kot vdovec prej s svojo že tudi pokojno sestro, in pozneje z dvema sinovoma. Ker je bil božji mir in blagoslov pri hiši, živeli so zadovoljno in srečno, ter drugim v izgled. Da je bil pokojnik zares pravi domoljub, pričajo nam mnoge knjige in časopisi, katere nahajamo v njegovej, čitalnici podobni sobi. Če je izišla nova podučna in zabavna knjiga, pri njem se je gotovo dobila; tako tudi vse Mohorjeve knjige od družbinega začetka; zatem Novice, Zgodnja Danica, Slov. glasnik, Slov. Gosp. 23 letnikov, Zora, Mir, Domoljub, Domovina, Kmetovalec, Dom in Svet, Cvetje i. dr. Te in druge liste je modri Matej lepo hranil vedoč, da je tudi v starem spisu mnogo koristnega najti v svojem času. Ni se zmenil ranjki za očitjanja in zavist mlačežev, kateri trdijo, da je škoda denarja, ki se v to izdaje, in časa, kateri se potrat. Dobro je vedel, da je to glavnica ali kapital, ki donaša mnogo obrestij, kajti očividno se je to pri njem in njegovih pokazalo, kakor tudi pri gospodarstvu. — Le malo časa je pokojnik solo obiskoval, a iz mnogih knjig in časnikov izvežbal se je prav dobro, kar mu je zelo koristilo, da je kot občinski predstojnik in tajnik krajn. šol. sveta lepo slovenski uradoval, dasi je tudi nemški umel. Pri volitvah v razne zbornice se je vedno za narodnost potegoval, ter trdno stal za »našo stvar«, in se nikdar ni dal pregovoriti, da bi zatajil svojo narodnost. Ker je bil pokojnik miroljuben mož in redek značaj, kličemo mu znanci in prijatelji tužnega srca: Počivaj v miru, blaga duša, lahka ti zemljica! Tolazimo se, kajti:

Križ nam sveti govori,
Da vidimo se nad zvezdami!

Cerkvena glasba.

Missa de Spiritu sancto, op. 7. za mešani zbor zložil in mil. opatu celjskemu Frančišku Ogradiju

posvetil Jan. Pogačnik. Cena 60 kr. pri skladatelju, organistu opatijske cerkve v Celju. Po pošti 2 kr. več. Maša je sprejeta v splošni ceciljanski katalog pod št. 1608, je označena kot lahka, pripravna za manjše kore in cerkve dostojna. Zato se priporoča častitim cerkvenim predstojništvom in organistom, da si jo naročijo. Tudi se še dobijo ravno tam naslednje muzikalije: Cerkevni napevi za mešani in moški zbor op. 6. Ta zvezek stane 50 kr. in obsega pesmi: mašne, obhajilne, Marijine, božične, velikonočne in eno postno. Šest Tantumergo op. 5. za 50 kr., ki so tudi v splošni katalog sprejeti. Štiri himne, Kraljici svetega rožnega venca (slovenski tekst) op. 4. za 20 kr. Latinska maša za moški zbor op. 1. za 60 kr. Štiri Marijine pesmi za moški (zadnja za mešani zbor) op. 2. za 40 kr. Češčenje Jezusa, pesmi za moški zbor, op. 3. za 50 kr.

Gospodarske stvari.

Driska pri teletih.

Zelo nevarna je ta bolezen zlasti v prvih tednih mladosti. Povpraša se, odkod prihaja, kje so njeni vzroki. Nikjer drugje, kakor pri kravi, ki doji ali bolje rečeno, v mleku, katero jemlje tele va-se. Ako dobiva krava slabo, sprideno, nezdravo pičo, tudi mleko ne more kaj prida biti, ker se ravna po krmi. Ravno tako neugodno je, če se krmi krava dalje časa le z zelenjem ali če je krma mokra. Tudi se je vdomačila razvada, ki se pa le prepogostokrat sama maščuje, da se namreč slabi, pokvarjeni, celo na pol gnili ostanki ali obrezki krompirja, repe, korenja in drugih stvari kravi ponujajo, češ, več izdajo, ko sama trava. Najslabše in zelo nezdravo za tele je mleko take krave, ki se krmi s takimi rečmi. Na drugi strani pa tudi premastno mleko ni brez slabega upliva na razvoj teleta. Kakor je prazno, vodeno mleko za tele preslabo in ga v razvijanju premalo podpira, tem bolj pa ovira, tako je močno masno mleko za mlado tele premočno, povzročuje notranje bolečine in bolezen.

Se celo zdravila, ki se le prevečkrat podajajo kravam, ki imajo pri sebi tele, se poznajo v mleku in na tem potu tudi pri teletu, a za šibko živalico so navadno premočna. V črevih povzročujejo prisad in oteklino, tako da malokdaj driska izostane.

Pa tudi pri gospodarjih, ki se ne bavijo z mnogovrstnimi zdravili in mazili, ki sicer skrbno pazijo na kravo in njeno krmo, ukradejo se snovi v veliki množini, ki pridejo v mleko in tako teletu v čreva. To se zgodi namreč, kedar se živina napaja; na večjih krajih ima voda le preveliko raznih tvarin, ki v tem slučaju pri teletu povzročujejo isto bolezen, kakor gori omenjena zdravila in sicer drisko. Kar smo do sedaj naštevati, bili so vzroki, ki prihajajo od doječe krave ali od mleka. Pa tudi na tele samo mora se jako paziti. Le prehitro se žival prehladi, če ni v hlevu na varnem kraju, najbolje v kakem kotu, kjer ne pride preprih do nje.

Če ni bolezen nevarna, traja le štiri ali k večjemu pet dni. A drugače je, če ne premine v tem času, ampak od dne do dne hujša in ob enem nevarnejša postaja. Odpadki spreminjavajo svojo barvo, so temnozolti ali pa zelenkasti, zelo vodeni in redki, povzročujejo veliko večji smrad, nego li v drugih slučajih. Od samih bolečin ne ve tele, kaj bi storilo, kam bi se postavilo, vedno mezni in hrbet krivi, kakor bi bilo trodovito ali vjedno.

Ni čuda, če vsled take bolezni žival shujša; koža

postaja suha in drži se močno kostij; dlaka je mršava brez vsega blisča, oči mrkle in vpadene. Le malokdaj izda kako zdravilo, kaka pomoč, če trpi bolezen teden dni ali še dalje.

Da se večji nesreči v okom pride in bolezen odvrne, mora se pred vsem krava ozdraviti. Če je moč, da se teletu druga, zdrava krava, da ga doji ali če tega ni moč storiti, hrani naj se tele na drug način. Ako je mleko prave matere vodeno, torej preslabo, ne sme se ji več samo vodena piča polagati, ampak meša se naj z močno krmno, z dobrim, zdravim senom.

Dokler je tele bolno, ne sme na enkrat veliko mleka piti, temveč manje in večkrat na dan. Kravam pa se naj daje kamilična zavrelca.

Vrhu tega je dobro, če dobivajo n. pr. trikrat na dan nekoliko magnezija in na drobno stolčene krede, a le v mali meri. V navadnih slučajih, ki niso hudi ali nevarni, rabijo pa se z uspehom domača zdravila, kakor črna kava, rudeče vino, hmeljeva zavrelca, prežgana juha, klejeva voda in dr.

Vselej in povsod pa je le jedino to svetovati, kar se dan na dan priporoča, to je, da naj se hlevi tudi prezračujejo in drugič, naj imajo posebno hlevi, v katerih je mnogo živine skupaj, primerno dosti pretokov in jarkov, da se gnojnica odteka. Razun teh dveh vsakdanjih načel, ki se dajo celo lahko izvesti, morajo se hlevi še tudi s posebnimi tvarinami očiščevati. Taka je n. pr. prepalina, ki se stopi v vodi. Ta tekočina ni draga, vlije se kar po tleh in deluje v prid živini, ker očiščuje zrak, a je brez vsekake škode za zdravje živalij. Skrbna gospodinja pazi pa tudi na doječo kravo prav marljivo in ne pozabi vsikdar vimena dobro otreti in očistiti, preden spusti teleta k dojenju.

Nekaj za posestnike žrebcev.

Posestniki, ki imajo žrebce in jih hočejo spuščati, morajo imeti od zato postavljene komisije dovoljenje ali licenco, sicer so kaznovani. Na licenciranje za letos jih naj pred komisijo priženejo v Maribor na dvorišče okr. glavarstva, dne 24. februarja ob 9. uri dopoldne; na Ptuj v c. kr. postajo plemenskih žrebcev 1. marca ob 4. uri popoldne; v Celje h gostilni »k zlati kroni« dne 1. marca ob 9. uri dopoldne in na Zidani most na kolodvor dne 28. februarja popoldne ob 4. uri.

Sejmovi. Dne 24. februarja v Arnožu (Arnfels), na Vidmu ob Savi, v Kozjem, na Laškem, v Rogatecu, v Slovenski Bistrici in pri Sv. Duhu v Ločah. Dne 28. februarja v Vitanju. Dne 1. marca v Marenbergu, v Pilstanju, na Planini (Montpreis) in v Cirkovicah.

Dopisi.

Iz Male nedelje. (Leposlovno braino društvo) je 28. m. ni. priredilo v šolskih prostorih pristo veselico z gledališčno igro »v Ljubljano jo dajmo« in z umetnim petjem pod vodstvom g. F. Zacherla. Res začudil sem se, ko sem našel tako natlačeno tretjo razrednico in največ domačega občinstva, da se človek skoro ganiti ni mogel; sicer pot ni bil tistokrat prav ugoden zaradi hudega blata, pa naši Malonedeljski narodnjaki in nekatere narodnjakinje se ga niso ustrašili. Vrhu tega počastili so nas tudi drugi iz sosednih far s svojim pohodom, kakor: od Sv. Jurija, Sv. Tomaža, še celo iz Ljutomera in Veržeja. Slava jim! Naši pevci so nas s svojim petjem tako dobro zabavali, da je bilo gotovo vsakemu vnetemu narodnjaku drago in všeče, poslušati jih. Moram jim toraj, kakor tudi igralcem, ki so

hvalevredno izpeljevali svoje težke vloge, izreči najsrčnejšo zahvalo, posebno pa gospodu voditelju F. Zacherlu, za njegov veliki trud pri poduku petja. Upam, da bode naše pevsko društvo v tej marljivosti, kakor dozdej, tudi nadaljevalo, da ko enkrat zopet veselico priredimo, slišimo lahko že več drugih novih, lepih glasov umetnih in narodnih pesmij. Toraj le vstrajno naprej!

Iz Kostivnice. (Veselica bralnega društva) se je dne 2. svečana kaj sijajno vršila po nanznanjenem vspredu. Počastilo nas je s svojim obiskom mnogo odličnih gostov iz Poličan, Rogateca, Slatine, Sladke gore in Sv. Petra; bodi njim za to prijaznost in ljubezen do nas Kostivničanov izrečena najsrčnejša zahvala! Vrlim našim kmetom, ki so se v obilnem številu vdeležili te veselice, je posebno ugajal podučljivi govor g. Jurija Kušeca o ameriškanski trtoreji; gotovo je marsikateri trdno sklenil, da hoče prej ko slej svoj vinograd zboljšati z ameriškimi nasadi. Gosp. Kušec iz Slatine je govoril prav razumljivo ter je tudi kazal, kako se cepijo naše trte z ameriškimi. Sicer je tajnik bralnega društva v imenu tukajšnjih vinogradarjev prosil c. kr. kmetijsko družbo v Gradcu, da pošlje potovalnega učitelja g. Ivana Belé-ta iz Maribora v Kostivnico, pa v zadnjem trenutku se mu je prošnja odbila s čudnim izgovorom, da se potovalni učitelji pošiljajo samo na zborovanja kmetijskih podružnic. Takšno postopanje c. kr. kmetijske družbe štajerske, za katero plačuje tudi slovenski kmet, nam zopet spričuje, da nimamo Slovenci iz Gradca nič dobrega pričakovati ter si moramo pomagati sami iz lastne moči. To smo tudi storili v našem slučaju: povabili smo g. Kušeca, ki se že par let peča z ameriškimi trtoreji in on je to povabilo z veseljem vsprejel; iz celega srca ga zahvalimo za njegov izvrstni poduk. Lepo, navdušeno petje vrlih pevcev in šaljivi govori so vzbudili v naših sreih vročo željo, da bi naše bralno društvo kmalu po veliki noči zopet priredilo tako veselo besedo, kakor je bila dne 2. svečana.

Iz Ptuja. (Pogreb.) Včeraj smo ga spremili v njegovo novo bivališče. Spredej križ s krasnim vencem, katerega je poklonilo tukajšnje veteransko društvo svojemu ustanovitelju in častnemu načelniku. Za križem so korakali veteranci z načelnikom pl. Klumpom. Pred krsto devet duhovnikov, za krsto tužni sorodniki in nepregledna vrsta gospode in kmečkega ljudstva. Ptuj ni že dolgo videl tako veličastnega spreveda. Videlo se je, kako je bil obče priljubljen in spoštovan — gosp. Miha Planinšek. Porojen na Kranjskem, v Litiji, kjer se je tudi oženil od čislane rodbine Jeretinove, preselil se je bil pred mnogimi leti v Ptuj. Dasi v službi pri židovski južni železnici, vendar ni zatajil Planinšek vere svoje in matere slovenske. Prišedši v Ptuj pridružil se je takoj peščici tukajšnjih Slovencev. Narodni čitalnici je bil zvest ud in podpornik od početka. Mnogi Slovenci le preradi kramljajo v blaženi nemščini. Grda razvada! V Planinškovi hiši se je govorilo samo slovenski. Tako je prav. Poleg vere moramo najvišje ceniti in ljubiti milo besedo materino po sporočilu nepozabnega našega škofa Slomškega, ki so l. 1862. klicali nevoljni našim nasprotnikom: »Pustite Slovence dve reči, ki ste nam dragi, kakor svetle oči: sveto katoliško vero in in pa besedo materino!« Ljubil je pok. g. Planinšek lepo pesem slovensko. Kedar je zaslišal ono »Slovenec sem«, posolžilo se je možu zvesto slovensko oko. Kakor trden Slovenec, tako je bil Planinšek veren, izgledno pobožen kristijan. Odkar je deček pri oltarju stregel, ljubil je cerkev. Ko ni več mogel v cerkev, bral je doma po dve, tri maše na dan. V dolgotrajni bolezni potrpežljiv in ves udan, ni imel nujnejše želje, nego da bi se mogel v cerkev. Gospod je drugače sklenil. Sedaj, trdno upamo,